

ههرهسی ئەمریکاییزم ... عزیز خدر عبدالله

داته پینی کاریزما وههیمه نهی دهسلاتی ئەمریکی له دوای سالی دوو ههزارو یهک ویه تاییه تی له سه دهه ی بیست یه کهم و تیکشکانی میتافوری دهسلاتی ئەمریکا وهه ریه که له چه مکی خوبه قه به زانیی ئەمریکیه کان له بهردهم ستراکچه ری نغروبون وفه وتان و وله ده ستدانی سه رکاری وسه رنه که وتن به سه ر هه ورازه کانی پروژهی گورینی روزه لاتی ناوه راست ... کروکی ئەم نوسینه یه وهه روه ها ده شیت به چه ند سه ردیریکیش باس له و داروخانه گه وره یه ی ئەمریکا بکه م که له جهنگی دژه تیرو ر به ده سه ته واژه یه کی ئەمریکی یانیش جهنگی ده م وچاوپیچرا و و ده مامکداره کان دا به رپای کردو ویستی به جیهان بلیت منم چه کوک ده کیشم به هه موو ئەوانه ی که له ده ره وه ی ئەمریکاییزمدان و خویان له ده ره وه ی ئەم جه مسه ره ده دوزنه وه و خه ریکی سه ره تاتکیی مه جاده له ی سیاسین وه ده یانه ویت بلین نه خیر بو ئەمریکایی بون و نه خیر بو به خشیی هه ر ناسنامه یه کی ته زویر که لای ئەمریکیه کانه وه بیت، وه ده یانه ویت جو ره به ره ره کانیه ک بکه ن ویانیش له گه ل ویستی ئەمریکادانین وچه له حانیانه جا به هه ر بیانویه که وه بیت.

دیاره چه کوش کیشان به و هه مووانه ی که له ده ره وه ی بازنه ی ئەمریکادان سه ره تای ئەم داته پینه یه وهه ر ئەم چه کوشه ش ئاوسا وه به وه زمه سیاسی وسه ربازیه ی له ئاست هاوکیشه کانیا ن له عیراق ودا هاتوو یان له روزه لاتی ناوه راست وکیشوه ری ئاسیا به گشتی رو به رو یان بوته وه، ئەوا ناشتوانن له به رامبه ر نه یاره دیرینه کانیا ن وه ک چین وکوریای باکورو ئیران وچه ندین حزب و ولاتی ئیسلامی له روزه لاتی ناوه راست ئەم ئەزمه یه هه راج نه که ن و بیشارنه وه. گه ر به چه ند دیریکیش بیت ده شیت ئەم چه کوچانه ناو بینم که ئەمریکا خه ریکی وه شان دنیانه و یانیش وه شان دونی هه ریه که له که مبه ودیا و لاوس وفیتنام و سوما ل و ژاپون و ئەفغانستان و هند ... ئیستاش وا له عیراق و وه مرخی له ئیران و سوریا ش داوه.

هه رچی لایه نی هه یه مه نه که یه تی دیاره ئەمریکای پشت ئەستوره به ئابووریه کی ره گ به هیز و ژماره یه ک له سه ربازی مه شق پیکرا و وچه ک ته قه مه نی سه رده م وهه بونی سه رمایه ی سه یفکرا و وچه ندان هوکاری تری وه ک خاوه ن سه روه ری تاییه ت به ئەمریکا، کومه لی حاله تی بایولوجی و ساییکولوجی وهه روه ها کومه لی هوکاری سیاسی ده رها ویشته ی ئەوه ن وه ک سه رکرده و ریش سپیه کی جیهانی مامه له به سه ر جیهاندا بکات و ببیته عه نته ریکی زله یز، ئەمه ویرای ده ست گرتن به سه ر ئابوری و سه رمایه ی جیهاندا، له هه مان کاتیش ریش سپیه تی ئەمریکا زور هه رای ناوه ته وه واخه ریکه به ره و قرخنی ده روات و بنوشنیته وه که ئەمه ده شیت شایه نی قسه له سه ر کردن بیت.

شارا وه نیه که زور هوکاری تری ناوخوی ئەمریکی وده ره کی بون به هه وینی بوکانه وه و قرخن بونی ئەم ده سه لاته ی که ناوم هی نا له سه ره وه بو نمونه له ناوخوی ئەمریکا کومه له کیشه یه ک مه تر سیدارترین هه ره شه ن له به رده م دا هاتوو ی ئەمریکا و جه ما وه ره که ی بومه سه له ی ئابووری دانیشتون و ده سه لاتگه لی ئەمریکا وگه له که ی وه چه ندین کیشه ی تری جیوپوله تیک و دیموگرافی و زوربونی ریژه ی دانیشتون وه اتنی کوچبه ریکی ئیجگار زوری کاریبی و ئەفریقی و زوربه ی کیشوه ره کانی جیهان* و وهه روه ها له ده ستدانی متمانه و بروا به ده سه لاته لوکالیه که یان لایه ن ئەمریکیه کانه وه به تاییه تی دوا ی ته قینه وه که ی یازده ی سپیته مبه ر هند ... سه رباری ئەمانه ش ئەو هه موو مقومقو پارادوکسه سیاسییه ی که نه یاره کانی هه یانه له ناوخوی ولات له سه ر ئەو بارودوخه ی که ئەم ولاته پیبیدا تیپه رده بیت، له چه ند دیریکی خواره وه ش هه ول ده ده م تیشک بخه مه سه ر ئەم بارودوخانه.

له باره ی ده ره کیش سه پاندنی خوی وه ک سه ییدوقسه که ری جیهان و خو تیوه گلاندن وده ست خسته نه ناو سیاسه تی ناوخوی ولاتانی روزه لات و جیهانی سییه م و زوربه ی جیهان به تاییه تی دوا ی رووخانی

دیواربلوکی ئەلمانیا و لیکه لهوشانی رووسیای قهیسهری پیشوو ئەمریکا کهوته خوی بو سه رکردایه تی کردنی جیهان و بلاوکردنه وهی دیموکراسی ئەمریکی و به دیموکراسی کردنی ئەم ولاتانهی که پاشماوهی لیکه لهوشاوین و یانیش دواي جهنگی جیهانی دووهم دروست بوون وتازه فراژون. ئەم هوکارانهی که باسم کردن به شیوهیهکی گشتی فوبیایهکیان خولقاندوهو بوون به ههوینی ههلدیران و روچونی دهسهلاتی ئەمریکا له بهردهم کیشگه لهکانی ودهسته وهستان له بهردهم کومه لیک پرسپاری بیوه لام.

لایه نیکی تر سه رمایه به زور بهی زوری ئەم ولاتانهی که تا ئیستا ئابوریهکی به هیزیان نیهو هه رخه ریکی کاسه لیسوی و چلکا و خورین و به نانی ئەمریکا ده ژین به شیکی زوری دا هاتیان له سه ر ئەمریکا و ئابووری ئە مریکایه، ده شیت بلیم کین ئەوانه ی که له سه ر ژیر خانی ئابوری ئەمریکا ده ژین؟ یا خود به شیوهیهک ئە مریکا له پشت دارایه کانیانه وهیه دیاره روسیای داپلوسکراو وتورکیای رادیکالی و کویای کاسترو و کولومبیا یی ولاتی مادده بیهوشکه رهکان ولاتانی تری ئەمریکای باشوره ریه که له بهرزایل و پاراگوا یی و ئوروگوا یی و ولاتانی تری روزهلاتی ئهروپا و روزهلاتی ناوهراستیش بیبهش نه بوون لهم حالهته.

به شیوهیهکی زور زهق دواي که رتونی روسیایی کون و ئەلمانیا ی خاوهن هینله ر ئەمریکا دهستی خسته ناو دارایه کانیانه وهو وای لیکردن به شی مانه وهو نه مانیان هه بیت و نه بیت و ئابووری ئەمریکاش ئەرکی ئەوه ی کهوته سه ر که وهک مشه خور بینان ژینیت، هه ریه که له جورجیا و رومانیا و ئوکرانیا و سلوفاکیا و هتد... نمونه ی بهرچا وون و خودی سه رمایهش رولی گه وری هه یه له م لاوازیه ی چاوه ربی ئەمریکا ده کریت وهک ئە وهی وتم هه بونی مشه خور جهسته بوگه نیو ده کات و که رو ئینتاج ده کات.

ئهمانه ی سه ره وه له لایهک و لایهکی تری سایکولوجیستیا نهش وهک خو به قه به زانین و حاله تی دهروونی خه لکی سوپه رمه یسی ئەمریکیه له سه ر قافله کردنی جیهان و دروستکردنی گونجاندنیک له نیوانی خویان و ئەو فه لسه فه یه ی که کاری له سه ر ده کهن بو مانه وه یان له پروسه ی سه رکردایه تی و رابه ری کردنی جیهاندا به لایهکی تر.

نابیت له بیرمان بجیت ئەمریکیهکان دهسته برداری زوربه های خویان نابین که لایان مو تله ق و ره هایه وهک نه وهی جورج واشنتون که ئەمهش شیوه غروریهکی پیبه خشیون له م سه ر قافله گیری هدا.

ئیس تاتیکی ژیا ری خه لکی ئەمریکا و ئەقلیه تی ئەمریکایهکان ئیستا له بهردهم ئەو کاریزمایه ی که هه یانه و فه خری پیوه ده کهن بووه ته جو ره میراتیکی سه رده م و زه به لایه تی ئا قلمه ندی ئەمریکا له دنیا ی سیاسه ت بازیدا وا خه ریکه ده بیته ناویکی ستوک و ئیکسپایه ر، ئاخرنه وهی ئەم رو روویده دات له سه نته ری روزهلاتی ناوه رست که عیرا قه ئەمریکیهکانی شوک کردوه یا خود توشی مه زله یهک کردوه که خوشیا ن ده زانن که دوا مه هزه له یه و به رخویان که وتوه، هه رچی خه لکی شه ته رکیز و دیقه تدا نیا نه له بهر یاره کانی جورج بوشی سه روک وهک سه روکیک که زور راشکا وانه درکاندی و ئاشکرای کرد به چه شه شیوه یهک که ئەمریکا له پرو سه کو یخایته که ی فه شه لی هینا، جا له ده می خویه وه بیت یان که سانی ناو حکومه ته که ی هه مان شته.

هه ر بو تیشک خسته ئەمه ی سه ر ئەم قسه یه کاتیک وه زیری به رگری ئەمریکا له کوبونه وهی له گه ل وه زیریکی ئیسرایلدا به راشکاوی وتی ئیمه فه شه لمان هینا له پلانی ئەمنی پاراستنی به غدا ی پایته خت* ئەمه ش کاتیک بوو که ئەم روزه زیاد له 170 کهس له ناوچه ی سه درو سه دریه هه ریمی شیعه دا کوژرا بوون، هه لبه ت پلانه که ی پایته خت دوا کارت و دوا چانسی بردنه وهی یاریه که ی بوش بوو به راگرتنی بالانسی ده سه لاتیا ن له عیراق و به شیوه یهکی گشتی له دژی نه یاره کانیان له جیهاندا، بوش خویشی دواي سه ری سال چه ندین جار ئەمه ی ده ربیوه که چانسیکی گه وریه بو گیرانه وهی ئەم هه یمه نه یه ی که هه یانه.

دیاره فه شهل هینانی دهسه لاتى سه رکردایه تی نیشانه ی ناتهن دروستی و ناساخله می لیه دیارده که ون و ئه م وه زیره ی کابینه که ی بوش له خویه وه ئه م قسه ی نه کرد سه باره ت به فه شهل هینانی پلانه که ی به غداد له کاتیکدا ئه م وه زیری به رگریه که ئه مه خوی یه کیکه له ناساخله میه کانی حکومه ته که ی بوش، پیشتریش بوش خوی چه ند جاریک ئیشاره تی به وه کردبوو که گهر ئه م پلانه سه ری نه گرت ناچار ده بن ریگای تر بگرنه بهر وه ک سه ربازه کانیان بکیشنه وه یان خوی ده ست له کار بکیشیته وه له و پوسته ی که هیه ته ی * که ئه مه یان شیاو تره وه ک له وه ی باس له کیشانه وه ی سه ربازانیان بکریه لای کوماریه کان چونکه باس کردن له کیشانه وه ی سه ربازان ده بیته هوی ئه وه ی که لاکى ئه قلی سه ربازی هه موویان بکه ویت به ده ستی ده مامکداره ریش چلکنه کانی عیراق وه او پیچ نه کیشانه وه ش ئه مه ی لیده که ویته وه که له مانگی کدا 67 چه کداری ئه مریکی بکوژین.

دیاره ههر ئه م شه مشه مه کویرانه بوون که فه بریکی ئه هریمه نیان له 11 سپته مبه ر و ئیستاش له عیراق و ئه فغانستان بو بوش و دیموکراسیه که یان هه لکه ندو ده سه لات و زلهیزی ئه مریکیان خسته زبلدانی قه بره وه و ئه وخوزل زانینه یان کرد به چیروک و حیکایه تیکی بیمانا بو ئه مریکیه کان ته نانه ت بو به ده رسیک بو خه لکانی تریش له زوربه ی قوژبنه کانی جیهان که وه ک ئه وان بیر ده که نه وه .

گهرچی نه بوش و نه ده سه لاتى ئه مریکاش بانگه شه ی دارووخانی ئه م هه میه نیان رانگه یانده ناستوانن ئاوا به زه قی باسی که ن به لام دورانی له جهنگی عیراق ئه مه ی ده رخست که ولاتیکی چه نده زه به لاهه ئه وه نده ش گهنده له و گهنده لی له هه ناوی ده سه لاته که یدا یاری ده کات، پیلوسی سه ردانی سوریا ده کات جورج بوشیش نارازیه ده لیت مافی هه لوه شانده وه به کار دینم و وه ک به کاریشی هینا * و کونگریسیش له به رده م هه ره شه و فشاری گهره ی دیموکراته کان و سه رفنه کردنی داها ت و بودجه بو هه ردوو به ره ی جهنگی ئه فغانستان و عیراقدایه ئه وه ش ده ره نجامی سیاسه ته هه له کانی بوشه به قسه ی نه یاره کانی له ناوخوی ئه مریکا، قوستنه وه ی ئه م فرسه ته بو گرتنه ده ستی جله وی ده سه لات له لایه ن دژه کورسیه کانیه وه به رده وامه ئه واتا هیلاری کلینتون وتی گهر بوش سه ربازه کانمان نه کیشیته وه ئه گهر من بوم به سه روک ئه وا ده یانکیشمه وه * به هه مان شیوه بو سه روک و ده سه لات دارانی ئه مریکا و رکابه ره ده سه لات و بیسته کانی تریش ئه وه روون بووه که ئه سته مه و زه حمه ته له ولاتیکی فرچک گرتوو به ئاشوبه دیموکراسی بچه سپینی و وه بانگه شکردن به قسه ی زل و پوچ نابیت و ئه نجامی ترسناکی به دواوه ده بیت وه ک ئه وه ی ده یببینین هه موو زه به لاهی ئه مریکا له ده ستی چه ند به کریگیروایکی هه لگه راوه ی خویان یاری پیده کریه ت و نه پیلوسی نه که سیکى تریش ده توانیت ئه م ئالوزیه به ره و ئاقاریکی ئیجابی ببات، چه ند هه فته یه ک له مه وه بهر به ناچارى بوش وتی خه لکی ئه مریکامان بیتا قه ت کرد له جهنگی عیراقدایه ئه وه جهنگی به له هاوکیشه خه یالیه که ی ئه واندا زور شتی ئالوزکردو زورشتی لیسه ندنه وه ئه وه جهنگی باجه که ی تا چه ند سالی داها توش هه رده یده ن.

گهر بوش و ئه وانى تریش که به دوایدا دین بو سه ر کورسی ده سه لات هه مان ریچکه ی گرزی و ئالوزی بگرنه به ره له به رامبه ری ئیران و سوریا دا ئه وا ئه م ولاته ی خوی به ئاغا ده زانیت ده بیت جاریکیتتر بیته وه به جوتیار له دنیا ی سیاسه تبا زیشدا هه ر وایه سه رکه وتن بو سه رلوتکه دابه زینی به دوایه به لام ئایا ئه مریکا له لوتکه یه ؟

هه لبه ت ئه م قسه یه ی بوش ئه وه ی پیوتین که نه خیر له لوتکه نین وه ک ئه وه ی ئه وان بوی چون گهرنا وا توشی ئه زمه یه ک نه ده بوون که له شاریکدا مال و مال کولان و جاده به رامبه ر به یه ک وه ستا بن که سیان ئه ویتریان قبول نه کات که چی بوش ده یه ویت ده رمانی دیموکراسی بلا و کاته وه .

ئه م هه ره س هینانه ی بوش له پلانه که ی به غداد شتیکی ئاسایی و چاوه ریکراو بوو که هه لبه ت ده ره نجامی ئه م هه موو کاولکاری وره شه کوژی و توندوتیژی یه که له عیراقدایه سه ریه له داوه وه موو زه به لاهی ته ی ده سه لاتى

www.kurdistan.net.org

19-5-2007 0:02 به‌کاتی ناوه‌ندی ئه‌وروپا

ناوبراوی له‌به‌رده‌م شه‌ره‌کولانه‌یه‌کی به‌غداد دا ده‌سته‌وه‌ستان کردووه‌وفیلمیکی تاییفی ومه‌زه‌به‌ی خولقاندوووه‌بی سیناریوو.

لیره‌دا پرسیاریکی زور گرنگ خوی ده‌سه‌پینی ئه‌ویش ئه‌وه‌یه‌ئایا کوتایی ئه‌م‌ریکاییزم نیه‌ وه‌ک ئیفلاس بوونی ده‌سه‌لاته‌که‌ی؟ یاخود له‌پشت هه‌موو قه‌رکوژی وه‌شه‌ره‌کوژی‌ه‌کانی ناو عیراقدای ئه‌وان و به‌ژداریان هه‌یه‌به‌شیوه‌یه‌که‌ له‌شیوه‌کان، که‌ئهم‌ش پرسیاریکی ئیسلامیانه‌یه‌وخودی ئه‌م‌ریکا لای زوربه‌ی ئیسلامیه‌کان تیرووچی وئیرها‌بجیه‌هه‌ر ئه‌ویش سه‌رچاوه‌ی هه‌موو ئاشوبه‌کانه‌له‌عیراقدای.

بیگومان ئه‌م‌ریکا ناچارنه‌بووه‌ئهم‌رو به‌شکست رازی بیت وه‌موو سه‌روه‌ریه‌کانی خوی بخاته‌ژیری پپی چه‌ند ریش دریزیکی دینی وموقه‌ده‌سچی به‌لام هیماکانی هه‌رس هینان فیلمیکی تره‌و وا خه‌ریکه‌قسه‌ی له‌سه‌ره‌ده‌ کریت له‌گوره‌پانی ئینسان کوژی عیراق، لایه‌کی تزیش ده‌روازه‌ی پرسیاریکی گرنگ جیگای هه‌یه‌ئه‌ویش ئایا ولاتی ناوبراو هه‌روا ئاسان ره‌و هه‌ره‌س هینان ده‌روات بیان ئه‌وه‌خاله‌سه‌ره‌تا‌کانی دارمانن که‌ئه‌وه‌ شیان پرسیاریکیتره‌؟من دلنایم که‌ئهم‌مه‌کروکی داهیزرانی ده‌سه‌لاتی ناوبراوه‌و دوا یاری کویخایه‌تیشیه‌تی که‌به‌ناچاری ده‌بیت بلیت ئیمه‌شکستمان خواردو که‌واته‌ئیمه‌کویخا نین ئه‌وه‌ی که‌باس ده‌کریت هه‌ره‌سی ئه‌م‌ریکاییزم راسته‌وقسه‌ی نوسه‌رو رۆژنامه‌نوسان نیه‌بوته‌واقیع.

* نوسینیکی که‌نالی بی بی سیه‌سه‌باره‌ت به‌ 11 ملیون په‌نا‌به‌ر که‌دا‌وای مافی ها‌ولاتیبون ده‌که‌ن له‌ویلایه‌ ته‌یه‌ک‌گرتوه‌کانی ئه‌م‌ریکا ریزه‌یه‌کی زوریان کاریبین وه‌روه‌ها ئاسیه‌وی وئه‌فریقیش تیدان.

(bbc. co. uk) website 2. may 2007 .

ت پیکرد. ی ئیشاره‌مه‌روژی 19 نیسانی 2007 ئه‌م‌ریکا له‌رگری ئه‌زیری به‌* وه‌ شیت ی ده‌که‌شکستی پلانه‌که‌یان‌دوو‌ه‌لمالیکی راگه‌دکتور نوری ئه‌ی به‌مه‌فون ئه‌له‌ته‌به‌مه‌کشه‌* روژی یه‌ روژی 29 نیسانی 2007 نالی ئاسمانی کوردستان تی فی له‌والیکی که‌پیی هه‌به‌وه‌ویته‌ی لیبه‌که‌مه‌ئه‌

مافی ت به‌باره‌سه‌ریتانیه‌فزیونی بی بی سی به‌له‌نالی ته‌) *مانشیتی که‌ Bush vetos Iraq withdrawl bill (Mr Bush said "setting a date for failure" in Iraq. (www. bbc. co. uk) وه‌کنه‌گریته‌رگری یه‌زیری به‌ی وه‌که‌قسه‌ ل‌گه‌له‌ربازان وکه‌ی سه‌وه‌ل هینان وکیشانه‌شه‌فه‌ت به‌باره‌سه‌ی بوشه‌که‌ش قسه‌مه‌فیتوی جورج بوش ئه‌ wbsite 1. may. 2007

* (If this president does not get us out of Iraq ,when I am president ,I will) said: new York senator Hillary Clinton. BBC NEWS TV. also in (bbc. co. uk) website

کانی زانکوی سه‌بلا‌وکراوه‌کیک له‌یه‌له‌وه‌بلا‌وکرده‌م ناو‌نیشانه‌سالی 2004 نوسینیکی ترم به‌تیبینی: له‌ ی جیا‌وا‌زتر. روک جیا‌و فکره‌نا‌وه‌لام به‌ددین به‌لا‌حه 5 ئایاری 2007